

RAVISKEEM: ECX**Infoleht keemiaravi patsiendile**

Kasvajavastased ravimid mõjutavad rakkude paljunemist ja jagunemist kudedes ning on suunatud vähirakkude hävitamisele. Ravimid mõjutavad ka normaalkudesid ja –rakke, tekitades erinevaid kõrvaltoimeid. Kõrvaltoimed ja nende intensiivsus on inimestel erinevad, vaevused enamasti kaovad. Lisaks vähivastastele ravimitele saate ka iiveldusvastast ravi. Ravi süvendab väsimuse ja jõuetuse tunnet ning võib tekitada libiido langust.

Enne ravi alustamist tuleb Teil anda vereproov, mille alusel saab raviarst hinnata, kas Teie seisund võimaldab kasvajavastaseid ravimeid manustada.

Kasvajavastased ravimid valmistatakse igale patsiendile individuaalselt haigla apteegis ning tuleb arvestada valmistamiseks kuluva ajaga.

Soovitused:

- jätkake ravi ajal võimalikult tavapärasest elustiili;
- kerge füüsiline aktiivsus vähendab väsimustunnet;
- rääkige enesetunde muutustest õele või arstile;
- jooge rohkesti vedelikku vähemalt paaril päeval pärast ravi;
- vältige alkoholi ja ärge tarvitage vitamiinpreparaate päev enne ravi ja ravi ajal;
- teavitage arsti kõikidest ravimitest, toidulisanditest ning taimsetest preparaatidest, mida hetkel kasutate;
- retseptivajadusest teavitage arsti kohe vastuvõtule tulles.

Ravi läbiviimine

Enne kasvajavastaste ravimite manustamist võidakse manustada ka kõrvaltoimeid (iiveldus, allergilised reaktsioonid) vähendavaid ravimeid (ajaline kestvus ~ 15–30 min).

Lisanduda võib neere kaitsev vedelikravi.

Teile määratud raviskeemis on kolm ravimit:

TOIMEAINE NIMETUS
Epirubitsiin
Tsüklofosfamiid
Kapetsitabiin

Koostanud keemiaravi keskuse onkoloog Kersti Oselin ja proviisor Keit Ilau.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla

J. Sütiste tee 19
13419 Tallinn

infotelefon 617 1300
www.regionaalhaigla.ee

Võimalikud kõrvaltoimed	Soovitus kõrvaltoimete leevendamiseks/ selgitus
Infektsioon, palavik – põhjuseks sageli neutrofiilide (teatud valgeverelibled) vähesus ehk neutropeenid	Kui tekib palavik üle 38 °C , võtke kohe ühendust raviarstiga või pöörduge EMOSse. Kui palavik jääb alla 38 °C , kuid püsib üle kahe päeva, võtke ühendust raviarstiga või pöörduge EMOSse.
Uriini värvumine punakaks, äge põieärritus	Punane värvus tuleneb epirubitsiini ravimpreparaadist, uriini värvumine on ravi puhul loomulik nähtus ega vaja ravi.
Juuste väljalangemine ehk allopeetsia	Algab tavaliselt 2–3 nädalat pärast ravi alustamist ning on enamasti pöörduv; katke päikese käes olles pead, et vältida nahapõletust.
Kõhulahtisus	Jooge rohkelt vedelikku; kõhulahtisuse korral võtke 1–2 loperamidi 2mg tabletti kuni neli korda päevas; raske kõhulahtisuse korral (üle viie korra päevas) võtke kohe ühendust raviarstiga või pöörduge EMOSse.
Kõhukinnisus	Jooge rohkelt vedelikku; sööge kiudainerikast toitu, nt puu- ja köögiviljad, täisteraleib.
Põletikuline ja/ või haavandunud limaskest	Puhastage hambaid ja igemeid õrnalt pehme hambaharjaga; kasutage süljeeritust soodustavaid suuhooldusvahendeid; määrige suu limaskesta astelpajuõliga; kasutage suuloputuslahust (NB! Alkoholi- ja kloorheksidiinivaba); vältige happelisi jooke ning võrtsikaid ja soolaseid toite; jooge palju vedelikku.
Tundlikkushäire sõrmedel-kätel ja varvastel-jalgadel ehk neuropaatia	Sõrmeotsad ja varbad muutuvad tuimaks, tekib sipelgajooksu tunne (nagu torgitaks nõelaga); raskematel juhtudel võib tekkida soki-kinda kujuliselt tundlikkushäire, mis võib levida sõrmedelt ja varvastelt labakätele ja –jalgadele ning küünarvartele-säärtele. Neuropaatia võib häirida igapäevaste tööde tegemist (nt nõõpide avamine-sulgumine, luku avamine) ning põhjustada komistamist. Teavitage sellest kindlasti raviarsti.
Peopesade ja jalataldade naha punetus, kuivus, ketendus, naha koorumine, lõhed	Kreemitage regulaarselt nahka rasvarikka kreemiga.
Nahalööve	Lööve võib süveneda päikesega – kasutage päikesekreemi ja kandke kaitsvat riietust; <u>raske lööbe</u> korral kasutage hüdrokortisooni salvi (saate osta apteegi käsimüügist).
Küünede kahjustus	Ei vaja ravi, küünede seisund taastub pärast ravi lõppu.
Mõju südamele	Valude tekkimisel või süvenemisel südamepiirkonnas (rindkere vasakul poolel) võtke ühendust raviarstiga või pöörduge EMOSse.